

Denne artikkelen kan kopieres fritt og videreformidles til andre.

En forutsetning er at navn på utgiver (Strinda historielag), årbokas årstall og forfatter(e) oppgis.

Det må ikke foretas endringer i artiklene.

Det er ikke tillatt å skanne eller kopiere bilder i bøkene for bruk i andre sammenhenger.

Dalheimområdet – fra husmannsplasser til boligfelt

Av Solveig Solem

Ettersom jeg er vokst opp på plassen Tunet som opprinnelig var husmannsplass under gården Jakobsli, har endringene i området engasjert meg.

Jakobsli og Fredsheim

Navnet Jakobsli oppsto da daværende eier av Tesli og Overvik, Ole Olsen Tesli, i 1803 solgte 2 plasser kalt ”Grinnpladserne under Øvre Vigen”, til sin svoger lærer Jakob Iversen Kuraasen fra Røros. Plassene ble samme år skyldsatt under navnet Jakobsli, men navnet Grinnan er det eldste brukte navnet. Noen av oss eldre i bygda bruker fortsatt navnet Grinnan om Jakobsli (østre). I 1812 ble det foretatt makeskifte mellom Tesli og Jakobsli. Det ble kjøpt til en del av Overvik (Nygården) i 1854. Her ligger nok noe av forklaringen på at de senere omtalte husmannsplasser ble benevnt som Jakobsli, Overvikstrø og Nygaardstrø om hverandre når fødsler, dåp, konfirmasjoner eller giftemål ble innført i kirkebøkene.

Det var flere eiere av Jakobsli opp gjennom årene. I 1856 kjøpte kjøpmann Elias Dahl gården. Han var gift med enken Martha Hansdatter. Hun hadde en sønn, Nils Henrik, fra ekteskapet med Anders Nielsen Bugge. Nils Henrik Bugge, f. 2/3 1839, fikk ved arveskifte-

brev parsellen Fredsheim. Den ble fra-delt fra Jakobsli i 1863. Fredsheim var ikke bebodd av Bugge før han delte fra parsellen Østengen i 1907. Han bodde på Jakobsli fram til da. Fredsheim omfattet de fleste av husmannsplassene jeg vil omtale. Det betyr at husmennene betalte leie til Bugge for jorda de bygget. Husmennene eide bare husene på plassene. Elias Dahl fikk økonomiske problemer som førte til at gården Jakobsli ble solgt på tvangsauksjon i 1891. Bugge kjøpte gården, og fra da er det samme eier på Jakobsli og Fredsheim. Bugge eier da også alle husmannsplassene.

Rotvold Asyl hadde behov for vann til institusjonen. Bugge solgte en parsell av Fredsheim, Fredhaugen, til Den norske stat. Skjøtet ble tinglyst 22/8 1891. Her het det bl.a.: ”Hvorefter Rotvold Asyl har adgang langs den Vandledning der

Utsnitt av kart ”Trondheim Omegn IV”, NGO oppmålt 1928 - 31, utgitt 1934. Gjengitt med tillatelse fra Statens Kartverk.

19	1	Tesli	Jakobsli	Nils Henrik Bugge	22:52	Bruket kal- des Grindan.
	3		Tesli	K. Solbergs enke	18:97	
	4		Tesli	K. Johansen Alstad	9:31	
	5		Fredshaugen	Staten (Rotvold sind- sygeasyl)	„16	
	6		Karlsheim	Kristian Kristensen	1:05	
	7		Lunt	Fredrik Kulset	„03	
	8		Tunet	Martin Kvam	„27	
	9		Engen	Halstein Rønning	„24	
	10		Bergli	Andreas Nilsen	„29	
	11		Trøan	Trine Olsdatter	„33	
	12		Lilleheim	Marit Pedersens dødsbo	„06	
	13		Utsigt	Anton Jakobsen	„20	
	14		Almo	Lars Auran	„50	
	15		Asplund	HansJohansenNervig	„50	

Fra matrikkel for Strinda 1. april 1907. Bruk under gårdsnr. 19.

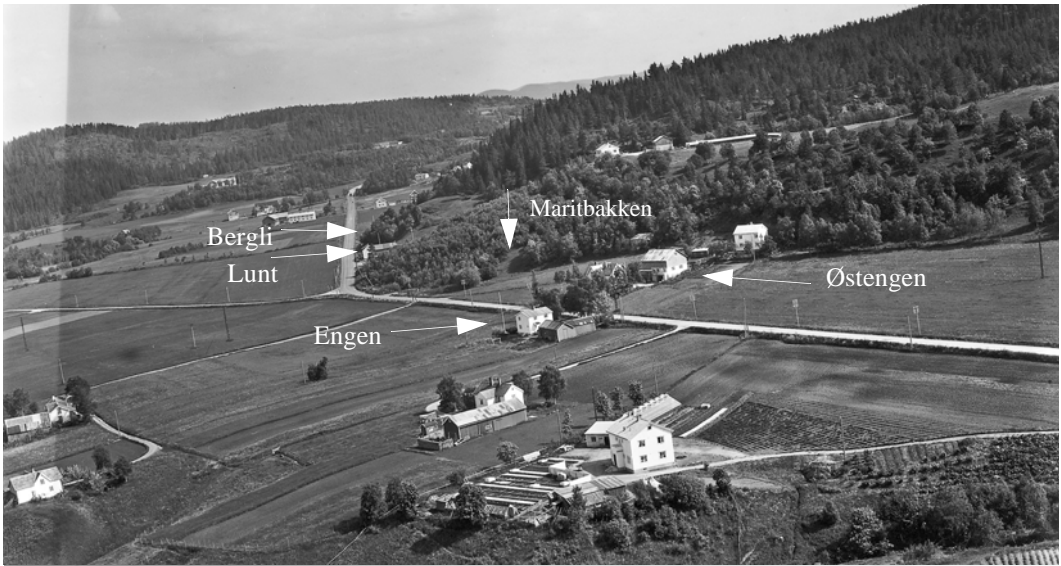
er lagt over Gaarden Jakobsli Grund og den foretagne mulig fornøden Reparation paa samme---”. Starten på vannledningen til Rotvold var en brønn i grøftekanten på Jonsvannsveien. Brønnen ble revet i forbindelse med omlegginga av Jonsvannsveien i 1988. Rester av vannforsyninga vises enda ved at det renner vann ut fra berget like til høyre for brønnplassen - du ser dette dersom du står på bussholdeplassen som er merket Jakobsli. Til høyre for dette var Maritbakken som gikk opp til Kjølåshaugen. Det var navnet vi lærte på haugen i min barndom. Navnet kom nok av at det bodde en mann med navnet Kjølåas ved haugen i sin tid. Plassen ”hans” het Jakobsli (senere Lunt). Kjølåshaugen var en populær plass for å plukke villbringbær i årene etter siste krig. Folk kom til fots eller på sykkel for å sikre seg de lekre bærene.

Navnene på haugen og bakken er det ikke mange som husker lenger. Et annet

navn som er på vei inn i glemmeboka er Foldenveien. Det er øverste del av Jakobsliveien fra krysset med Presthusveien og ned til gården Fredrikkefryd (nå Jakobsliveien 73/75). Navnet kommer av at N. H. Bugge ga daværende eier av gården Fredrikkefryd, Edv. Oldus Folden, anledning til å anlegge vei over Jakobsli sin eiendom mot at eieren på Jakobsli hadde rett til å benytte den.

Dersom vi kunne bli flinkere til å ta vare på opprinnelige navn på steder og plasser, ville det være med på å ta vare på historien med tanke på de som kommer etter oss. Det er feil når man sier det heter nedre Jakobsli i nærheten av Skovgård. Området her har aldri vært en del av gården Jakobsli.

Hvordan kan vi finne fram til de personene som hadde slitt på husmannsplassene under Fredsheim og Jakobsli? Det finnes folketellinger fra 1801, 1865,

Dalheimområdet i 1958. Eiendommen nærmest på begge bildene er Stokkenget - utskilt fra gården Stokkan Nedre. Grensen mot Stokkan gikk mellom Stokkenget og Tunet. På det nederste bildet ser vi Ranheim øverst til høyre og Øvre Charlottenlund i bakgrunnen til venstre. Nærmest Utsikten ser vi Jakobsli Vestre. Vegen i forgrunnen er Jonsvannsvegen. Gårdene på det øverste bildet til venstre for Jonsvannsvegen er Teslimyr (nærmest) og Karlsheim. Bakerst skimter vi Fortuna.
Foto Telemark Flyselskap. Kopi fra www.flyfotoarkivet.no.

1875 og 1900. For 1801 var det ikke mye å finne ut. Da jeg søkte på Jakobsli i tellingen for 1865, fant jeg 4 plasser kalt Jakobslistrø og en kalt Jakobsliigrinden. Dette ble en utfordring, og nå ble det spennende å følge spor videre til å kunne kjenne igjen noen navn som gjorde at jeg kunne stedfeste den enkelte plass. Mange timer er brukt med å sitte på Statsarkivet og grave i kirkebøker og panteregistre i håp om å finne opplysninger om menneskene som bodde på plassene jeg ville se nærmere på. Her er noe av det som kom fram:

Bergli

Jakobsliigrinden, Teslimark, Lillemark, senere Bergli. Nå Jonsvannsvegen 433.

I **1865** bodde Lars Jonsen, f. 1822 i Strinden, her. Han oppgis å være husmann med jord. Der er 2 sauer, 1 geit, og de har $\frac{3}{4}$ mål poteter. Han var gift med Sophie Eriksdatter, f. 1818 i Gausdal.

Barn: Ingeborg Anna Larsdtr, f. 1843, Johan Edvard Larssen Teslimark f. 1846, Anne Larsdtr. f. 1850, Oluf Andreas Larssen Jakobsli, f. 1854, Laura Sophie Larsdtr., f. 1856, Oline Larsdtr., f. 1858. Peter Olaus Larssen, f. 1862, Kristine Larsdtr., f. 1864.

Her ser vi hvordan man vekslet med etternavn når data ble ført inn i kirkebøkene.

I **1875** opplyses det at Lars Jonsen i tillegg til å være husmann, har arbeid som

tømmermann ”ved alm. Tømmerarbeide”. De har det samme antall husdyr og areal poteter. Sønnen Oluf Andreas arbeider nå ved Trondhjems mek. verksted. Datteren Ingeborg Anna bor fortsatt heime og oppgis å motta ”Haandarbeide saasom Spinding osv.”. Hun har nå datteren Elen Anna Nilsdatter, f. 1875, boende sammen med seg. Det er også oppgitt at sønnesønnen Martin Tobias Johansen, f. 1870, bor der.

I følge kirkebøker finner jeg at Johan Edvard Larsen Teslimark gifter seg den 21/10 1872, og at Oluf Andreas Larsen Jakobsli gifter seg 25/2 1877.

I **1880** kalles plassen Overvikstrø (Lillemark), og familien har tatt navnet Eggen.

I kontrakt tinglyst 3. mai 1887 overdrar enken Sofie Eggen ”alt hun eier, deriblant 1 stue og et uthus m.m.” til svigersønnen Andreas Nilsen Tveregstrø. Han er gift med Sofies datter Laura Sofie. ”Huse er værdsat til 100 kr., samt løsøre værdsat til 65 kr.” Overdragelsen skjer ”mod at Nilsen Tveregstrø og arvinger svarer udgifter av Pladsen, hvis brug ogsaa overdrages ham, samt yder Sofie Eggen forsvarlig underholdning etc. hvorfor Pant forbeholdes i det overdragene”

I **1900** viser folketellingen at Nils Andreas Nilsen, f. 1865, er husmann og arbeider ved Trondhjems mek. verksted.

Hans kone Laura Sofie er husmannskone.

Barn: Sofie Matilde Nilsen, f. 1889, Lina Alette Nilsen, f. 1890, Einar Wilhelm Nilsen, f. 1893.

Sofie Eggen er nå føderådskone. Hun dør 20. februar 1911, 97 år gammel. Hun hadde da vært syk i mange år.

Den 19/11 1904 er det tinglyst skjøte fra N. H. Bugge til Nils Andreas Nilsen. Han er nå selveier, og nå kalles plassen Bergli. I 1920 selger Nilsen fra en parsell som får navnet Berghøy. Dette var aldri husmannsplass.

Den 30/8 1927 ble det tinglyst skjøte på Bergli fra Nils Andreas Nilsens arvinger til medarving Einar Nilsen for kr. 2895.81 og kår til Laura Nilsen. Einar Nilsen var gift med Kristine. Einar

døde i desember 1971, Kristine døde oktober 1980. De døde barnløse, og Bergli gikk ut av familiens eie.

Husene sto der adressen i dag er Jonsvannsv. 433.

Dalheim

Marianna Andersdatter og Kristiana Olsdatters Hus, også kalt Jakobslietrø og Overvikstrø, senere Dalheim. Husene sto der det heter Dalheimslyngen nr. 4.

1865:

Marianna Andersdatter, f. 1818 i Trondheim.

Karoline Edvardsdatter, f. 1851 i Strinda (Mariannas datter).

Kristiana Olsdatter, f. 1806 i Lade.

Randi Olsdatter, f. 1794 i Melhus.

Dalheim.
Bilde fra ca 1950.
Furutreet ved huset
står der fortsatt.
Bilde utlånt av
Per Vinje.

Marianna og Kristiana ernærer seg ved hver sin halvdel av plassen. Randi Olsdatter er søster av Kristiana og er delvis understøttet av Melhus fattigvesen. Ingen av de tre voksne kvinnene er gift. Det er 1 ku, 5 sauer og 1 gris, og de har 3/8 mål bygg og 2 mål poteter.

1875:

Da var ikke Karoline nevnt i folketellinga. I tillegg til Marianna, Kristiana og Randi er følgende bosatt på plassen:

Serine Karoline Einarsdatter f. 1825 i Lade. "Losjerende, hjelper til med jordbruget."

Karl Richard Lund, f. 1866 i Lade. "Fostersønn, forsørget av faderen."

Bergitte Johannesdatter, f. 1874 i Stjørdal. "Fosterdatter, forsørget av faderen."

Erland Johnsen, f. 1811 i Trondhjem. "Losjerende. Ernærer seg med småhandel. Hvorved han farer rundt i bygdene." Marit Jørgensdatter, f. 1837. "Losjerende. Johnsens konkubine. Følger han på reisene."

Nå har de 1 ku, 2 sauer og en gris. Byggåkeren er på 1/8 mål, og de har 2 1/2 mål potet.

I mars 1878 dør legdslem Randi Olsdatter Kjønhauget av alderdom. Kristiana Olsdatter dør av alderdom i april 1880. Den 24. April 1882 dør Marianna Andersdatter av lungebetennelse.

Da jeg gikk gjennom pantebøker, fant jeg at N. H. Bugge fikk underskrevet "skadeløsbrev" (pantebrev) fra henne

samme dag som hun døde. Underskriften var med påholden penn! Det tyder på at det var flere husmenn på plassen etter Marianna. Ingebrigt Buaas bodde der i 1883, Han døde allerede i november 1884. I 1886 fikk Hans Rønning leiekontrakt for 15 år på leid jordstykke på Overvikstrø. Sannsynligvis er det Ole Bjørnstad, f. 1833 i Orkdal, som deretter er på plassen sammen med kona Agnes Bjørnstad, f. 1834 i Selbu. Han får feste-seddel fra Bugge, datert 23/4 1891, tinglyst 4/5 1895. I 1900 opplyses det at de har kreatur og fjærkre på plassen Jakobsliatrø. Han er registrert som husmann og cellulosearbeider. Det er usikkert når de flytter til Ranheim, men da Ole Bjørnstad dør, er han registrert i kir-

Eksempel på bygselseddel for Dalheim datert 23/4 1891.

Bygslet er meg betalt med kr. 100.-.

Betingelser;

- 1) Ole Bjørnstad svarer gårdens eier 50 kr. i årlig avgift som betales innen hvert års utgang.
- 2) Høy, halm eller gjødsel må ikke uten eiers tillatelse bortføres fra plassen.
- 3) Plassens innhegning ved forsvarlig "gjerdesgaard" skal han selv besørge oppført og vedlikeholdt. Han må selv skaffe gjerdesfang og "intet hugge i Gaardens udmark, dog skal han faa sanke lit Affaldskvist til Brænde i Udmarken, naar Marit Larsdatters Plads efter hendes Død falder til Gaarden, skal han også holde Gjerde på den Side af Pladsen."
- 4) Inderster og fremmede folk må ikke uten eiers tillatelse oppholde seg på plassen.
- 5) Adkomsten til plassen er etter veien som går gjennom Olaus Christiansens plass, samt Ole Olausens. Olaus Christiansen og Marit Larsdatter skal ha fri adgang for sine kreaturer langs plassens vestgrense til utmarken.

Eksempel på grensesetting.**Dalheim:**

Fra en merkesten i parsellens sydøstre hjørne går grenselinjen i nord i rett linje mellom hovedbruket og parsellen til linjen støter mot Lillehjems grense, som den følger til en merkestein i Lillehjems sydvestre hjørne.

Ved dette punkt støter hovedbruket til og grenselinjen går - fremdeles i nordlig retning - langs dalbundens østre side og over Stokkbekken til en sten i merket mot øvre Rotvold. Over Stokkbekken er linjen noe "udadbøiet".

Fra stenen ved Rotvolds merke følger grenselinjen dette merke i vestlig retning til den støter mot merket mot Granaasen, bøyer så av i syd idet den først følger sistnevnte merke og så merket mot Trøan til en merkesten ved Trøans gårdsvei. Der bøyer linjen av i øst og går langs veiens nordre side tilbake til utgangspunktet.

keboka som forhenværende fabrikkarbeider og bosatt på Ranheim

Smed Anders O. Sæther, f. 23/1 1847, kjøpte stedet 20/7 1907. Han er selveier. Nå heter plassen Dalheim og har bruksnummer 16. Sæther dør 7/5 1915 og enken Anne Martha, f. 6/8 1849, selger bruket til svigersønnen Kristian Georg Olsen Bøe i 1917. Han var født 6/6 1890. Han var gift med Amalie, f. Sæther, i 1890. Barn: Solveig, f. 1/3 1918, Arne, f. 19/3 1920, Torbjørn, f. 8/1 1922

Karl Erik Vinje, født 10/10 1884 i Sverige, kjøpte Dalheim i 1925. Han hadde to sønner i første ekteskap; Olaf, f. 1909 og Sigurd, f. 1911. I ekteskapet med Ragna, født Undlien fra Åsen den 21/4 1897, hadde han to barn:

Per Edvin, f. 27/3 1936, og Ragnhild Eline, f. 30/4 1938.

Erik Vinje døde 15/7 1976, og Ragna døde 19/6 1976. Per Vinje bor nå i huset sitt i Dalheimslyngen 8.

Østengen

Marit Larsdatters Hus, senere Østengen. Ingen nåværende adresse da huset ble revet ved omlegging av Jonsvannsvegen.

1865:

Marit Larsdatter, f. 1816, oppgis å bo på Jakobsliatrø. Hun har 1 hest, 1 storfe, 2 får, ¼ da. bygg, 1 da. havre og 2 da. poteter. Hun er enke etter Kristoffer Andersen Nygaardstrø. Han døde av lungebetennelse 25/1 1855. Hennes mor oppgis å være "Gangkone på Reitgjerdet Pleiestiftelse" og er folkeregistrert der.

På plassen bodde også:

Marits datter Ingeborg Kristoffersdtr, f. 1853 i Strinden.

Ole Haagensen; tjenestedreng f. 1824 i Strinden. Ugift.

Ole Nilsen, pleiesønn, f. 1855 i Strinden.

1875:

Anders Andersen Bjørnstad, f. 1823 i Malvik, forpakter nå plassen. Han har 3 kyr, 4 sauer, 1 svin, ¼ da bygg, ¼ da. blandingskorn, ½ da. havre og 1 ¼ da. potet. Hans kone var Marta Jakobsdtr., f. 1825 i Lade. Deres sønn: Anton Martin Andresen, f. 1868 i Lade.

Østengen ca 1930. Mannen i forgrunnen er Nils H. Bugge. De øvrige på bildet er ukjent. Bilde utlånt av Aud Størseth.

Marit Larsdatter har forpaktet bort plassen og ”har sit Ophold af Forpakteren”.

Da Anton Martin ble konfirmert i 1882, var faren oppgitt å være ”innerst” (leiderom) på Stokke (Stokkan). Det betyr at de hadde flyttet fra Marit Larsdatter. Det er uklart hvem som deretter bodde på plassen sammen med henne fram til hun døde 2/11 1901.

N. H. Bugge hadde delt fra parsellen i 1907 og kalt den Østengen. Da Bugges kone, Johanne, døde i april 1910, bodde de fortsatt på Jakobsli. Etter han ble enkemann, solgte han Jakobsli til John Blekkan og flyttet til Østengen i 1911.

Anna Størseth flyttet med som hans husholderske. Hun hadde vært i tjeneste hos han på Jakobsli.

11. mai 1914 ble det inngått kjøpekontrakt mellom Bugge og Anna Størseth for Østengen. Den ble tinglyst 18/8 1916. Det var samtidig kårkontrakt der N. H. Bugge hadde rett til fritt og forsvarelig opphold og pleie. Nils Henrik Bugge døde 4/12 1932 nær 94 år gammel.

Anna Størseth, f. 2/7 1888, bodde sammen med sønnen Anton, f. 27/10 1909, på Østengen til hun døde 2/2 1991 nesten 103 år gammel. Anton

og hans kone Aud hadde bygd hus i bakken opp mot Stokkhaugen i 1974. Anton døde 6/1 1994.

Husene på Østengen ble revet i forbindelse med omleggingen av Jonsvannsvegen i 1988.

Tunet

Olaus Kristiansens Hus, Jakobsliørø, senere Tunet. Nå Dalheimvegen 17.

1865:

Olaus Kristiansen, f. 1815 i Lade, er husmann og skomaker ved Reitgjerdet pleiestiftelse. På plassen har han 1 storfe, 1 får, ¼ da. bygg, ½ da. havre, 1 da. potet. Hans kone er Siri(Sigrid) Pedersdatter, f. 1811 i Vaage i Gudbrandsdalen (Vågå). Deres datter Olava Kristine, f. 1850, og sønn Peter (Petter), f. 1853, bor heime. Begge er født i Strinden. I 1868 er Petter oppført i kirkeboka som fadder. Han kaller seg da Nygårdstrø.

1875:

Olaus Kristiansen og kona Sigrid bor fortsatt på plassen. Der har de nå 1 ku, 3 sauer, 1 svin og samme areal med korn og potet. I tillegg har nå sønnen Ole Olausen, f. 1842 i Lade, flytta heim til foreldrene. Han er ugift skomaker. Han har sin datter Serine Jensine Olsdatter, f. 1868 i Bratsberg, boende sammen med seg .

Olaus og Sigrids datter Olave Kristine Olausdr. og hennes mann Michael Olsen, f. 1840 i Haugesund, bor og på plassen. Michael er notbas. Olave og

Michael får en datter, Berit Serine, f. 19/5 1875, død 25/5 1875.

Sigrid Pedersdr. dør som fattiglem av difteri 24/5 1893. Hun hadde da sannsynligvis opphold hos sin svigerdatter på plassen Trøan da navnet hennes ved innførsel av dødsfallet var Sigrid Pedersdr. Trøan.

Etter hvert hadde Olaus fått problemer med å betale avgiftene knyttet til plassen. Den 21/10 1905 ble det tinglyst kontrakt der ”Olaus Kristiansen v/Strindens Fattigvæsen selger til N. H Bugge sine Huse på Pladsen Tunet under Gaarden Jakobsli, denne Parcel for kr. 2000.- med ret for Selgeren til for sin Levetid at benytte et Værelse i Hovedbygningen med Adgang til Kjøkken og ytre Rum m.v.”.

Jorda på plassen hadde N.H. Bugge leid bort til andre før denne tid.

Plassen får navnet Tunet da det ble fradelte i 1903. Den 5/4 1904 inngikk N. H. Bugge og Martin Olausen Kvam, f. 1865 på Frosta. kjøpekontrakt på Tunet. Martin Kvam var gift med Gurine Guliksdtr. Kroen, f. 1861 på Ranheim. Da han kjøpte Tunet, var han vognmann. Han bygde ny våningsbygning på plassen. Den står den dag i dag.

Den 2/12 1911 ble det tinglyst skjøte fra Martin Kvam, vedtatt av N. H. Bugge, som hadde overtatt eiendommen, til Martinus Evensen for kr 4400. Martinus

Tunet i 1919. Martinius og Laura Evensen med barna (fra høyre): Borghild med Ruth på fanget, Sverre, Thora, Helga, Birger og Erling. Bilde utlånt av Solveig Solem.

Evensen var født 8/12 1879 på Ringsaker. Han kom til Trøndelag på grensevakt i 1905. Han døde 23/3 1963.

Han ble i 1906 gift med Laura Margrethe Solsletten, f. 1887 på Strinda. Hun døde 1/10 1969. De fikk barna: Borghild, f. 16/7 1906, d. 11/6 1947
Thora, f. 22/6 1908, d. 23/12 1952
Helga, f. 30/1 1911, d. 31/10 2005
Erling, f. 26/5 1913, d. 6/10 2000
Birger, f. 14/9 1914, d. 12/5 2007
Sverre, f. 16/3 1916 d. 12/6 1972
Ruth, f. 6/3 1918 d. 16/10 2008

Martinus Evensen arbeidet helt fram til sin 70-årsdag som teglverksbrenner ved

Strinden teglverk. Der arbeidet også sønnen Birger som kjøpte Tunet i 1947. Han ble gift med Petra Margrethe Grytan, født i 1915. Barn: Solveig, f. 16/3 1939, Øivind, f. 9/2 1941, Per Birger, f. 19/1 1944, Marit, f. 5/1 1946, Arne Kristian, f. 28/4 1952.

Øivind og Arne Kristian har begge hus på tomter fra Tunet, h.h.v. Dalheim-slyngen 35 og Dalheimvegen 14.

Trøan

Bæksletten, senere Trøan. Nå Dalheimslyngen 29/31.

Ole Olausen, f. 1842, sønn av Olaus Kristiansen og hustru Sigrid, fikk feste-brev på plassen Bæksletten ved husmannskontrakt datert 15/11 1879. Dette var en ny husmannsplass. Han ble gift med Trine Olsdatter Arken, f. 1855 i Verdal. Hun kom fra Verdal til Stokke (Stokkan) i 1875 "for at tjene". Ole Olausen døde 27/10 1892 av difteri. Kona Trine driver plassen videre.

1900:

Da bor Trine på plassen - som er kalt Jakobsliatrø i folketellingpapirene. Sønnen Hans Julius Trøan, f. 1882, bor heime. Han oppgis å være ugift teglverksarbeider.

Han emigrerte senere til Amerika. Datteren Sigrid Bergliot, f. 1884, bor heime og har "huslig Arbeide". Sønnen Gustav Bertinus, f. 1887, bor heime. Ida Dagny Bartnes, f. 1898, er pleiebarn og forsørger av Kristiansund kommune.

Ole Olausen og Trine hadde også sønnene Olaus Sigurd, f. 1876, Ole Bernhard, f. 1878 og Olaf Theodor, f. 1880. Disse tre var ikke nevnt i folketellinga for 1900.

Trine Trøan fikk skjøte på plassen Trøan, tinglyst 13/5 1905. Den gamle tømmerstua som sto på Tunet da Martin Kvam bygde nytt våningshus, ble flyttet til Trøan.

Trine dør ca. 1930. Sønnen Gustav hadde da overtatt bruket. Han ble gift med Marit Gulliksen, f. 18/7 1889 på Ran-

Trøan bakerst til venstre. I forgrunnen Dalheim. Legg merke hvor bakkete jorda er. To av barnebar-na av Gustav Trøan har hus på Trøanjorda - Bjørg Weidemann i Dalheimslyngen 29a og Geir Trøan i Dalheimslyngen 10. Bilde fra ca. 1950 utlånt av Geir Trøan.

heim. De fikk sju barn: Gudbrand, f. 27/3 1912, Ole Bernhard, f. 18/11 1914, Trine Ingeborg, f. 22/4 1917, Gustav Margido (Litjgut), f. 7/12 1919, Alise Hansine, f. 12/1 1922, Karl Henry (Kalle), f. 18/11 1924, Helge Arvid, f. 11/11 1931.

Ole Bernhard overtok bruket etter at faren døde i 1960. Ole drev jorda til sent på 1960-tallet da den nye vannledningen fra Jonsvannet gjorde det vanskelig med drift. Det ble nå delt opp til tomtegrunner. Våningshuset fra ca. 1870 ble revet, og Ole og hans kone Alvhild (Tulla) bygde seg nytt hus. Husene på Trøan lå der adressen nå er Dalheimslyngen nr. 29/31.

Lilleheim

Marit Pedersens Hus, senere Lilleheim. Nå Dalheimslyngen 15.

Marit Pedersen Våge, f. 1846 i Våge i Gudbrandsdalen (Vågå), fikk festekontrakt på plassen Lilleheim i 1897. Det var en liten plass så å si uten jordvei. Hun bygde hus der for seg og sønnen Martin Johansen, f. 1893. Da sønnen ble født, bodde hun på Teslimyr. Hun fikk kjøpe plassen Lilleheim av N.H. Bugge for kr. 250.-. Skjøtet er tinglyst 13.05. 1905.

Marit Pedersen Våge dør av kreft 2/2 1907. Sønnen, Martin Johansen, var

Lilleheim ca. 1950. Bilde utlånt av Bjørn Langli.

da mindreårig. Han bodde på Skovgård da han ble konfirmert.

I 1908 vet vi med sikkerhet at Anton Værkland, f. 1880 i Malvik, bor med sin kone Anna Jonsen, f. 1883 i Ulvik i Hardanger, på Lilleheim. Han får skjøte på plassen fra Marit Pedersens dødsbo 10/2 1928.

Anton Værkland arbeidet på Ranheim Papirfabrikk. Han ble tildelt Selskapet for Norges Vels medalje for lang og tro tjeneste. Barn: Signe, f. 19/2 1906, Leif, f. 16/2 1909, Astrid, f. 16/5 1911, Bjarne, f. 17/6 1913, Rolf, f. 10/6 1915, Gudrun, f. 20/6 1917, Jenny, f. 1/11 1919, Aslaug, f. 2/2 1921.

Anton Værkland (nå skriver de navnet slik), døde 9/5 1956. Hans enke Anna bodde videre i den vesle stua. I tillegg til egne barn var det flere barnebarn som

vokste opp hos henne. Hun døde 26/12 1977. Det var en hederskvinne som da gikk bort.

Sønnen Leif kjøpte naboeiendommen Utsikten i 1947.

Barnebarnet Bjørn Langli bygde sitt hus på tomte etter det gamle huset på Lilleheim. Han bor der fortsatt med sin kone.

Engen

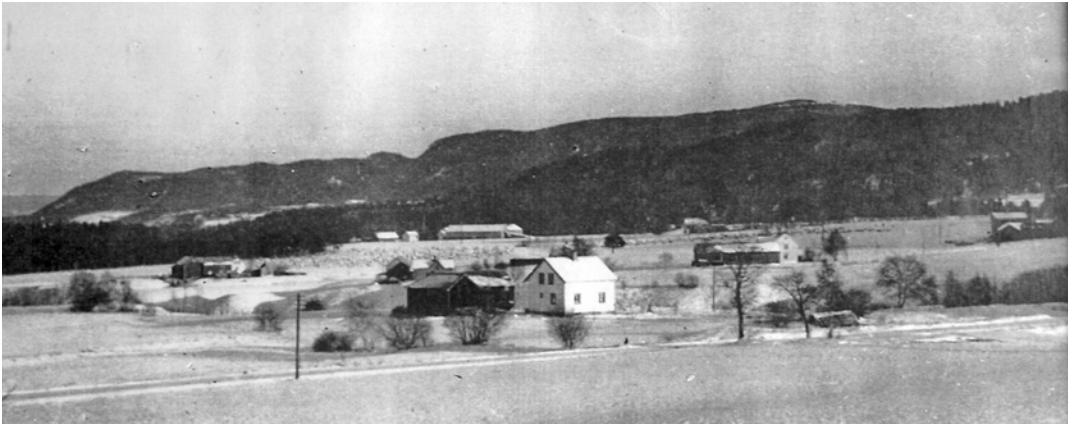
Nå Dalheimvegen 10.

Dette har ikke vært husmannsplass. I skylddelingsforretning 10/11 1903 ble Engen i likhet med Lunt og Tunet fra-delt Fredsheim.

Vi vet at lærer Halstein Rønning fikk skjøte på parsellen fra N. H. Bugge. Det ble tinglyst 19/4 1904. Halstein Rønning selger Engen til smed Anders

Engen. Vi ser fra høyre: Ukjent, Thale Oline Farbu, barna Thoralf, John, ukjent, Oline, Jenny og Aase. Det ble bygd nytt våningshus i 1948, men det gamle huset ble først revet midt på 1950-tallet. Bilde utlånt av Sara Evensen.

Utsikt over Dalheimområdet ca. 1950 - før Jakobsli Vestre ble bygd i 1952. Legg merke til at kornstauene står ute i snøen. Eiendommen i forgrunnen er Solsletten. Bakerst ser vi Jakobsli (Østre) til venstre og Jakobsli mølle til høyre (se artikkel om mølla i *Årbok for Strinda historielag 2006*, s. 26). Bilde utlånt av Solveig Solem.

Nilsen Hagen f. 1876. Skjøtet ble tinglyst 5/11 1907. Han var smed på Strinden teglverk. Hagen og familien bodde senere i Granåslia.

John Kristiansen Farbu f. 1876 i Inderøy, kjøpte stedet i 1915. Han var gift med Tale Oline Tomasdatter, f. 1885. Barn: Jenny, f. 6/7 1909, Oline, f. 19/3 1911, Thoralf, f. 19/9 1913, John, f. 7/6 1915, Aase, f. 12/6 1920.

Thoralf Farbu overtok Engen. Han var gift med Olaug Hugås, f. 21/3 1914. Barn: Birgith, f. 18/1 1940, Karl Thoralf, f. 6/11 1951, Tove Oline, f. 23/6 1955.

Thoralf Farbu solgte Engen og flyttet med sin familie til Vanvikan. Husene sto der det nå heter Dalheimvn. 10.

Utsikten

Eiendommen har ikke eget gatenummer - heter fortsatt Utsikten. Grenser til Dalheimslyngen 15.

Skjøte på plassen fra N. H. Bugge til Anton Jacobsen ble tinglyst 21/2 1905. Plassen hadde opprinnelig bruksnummer 13.

Allerede i 1908 fikk Karl Martin Kystad skjøte på Utsikten. Han var gift med Olava Hansdr. Tømmervold. Barn: Karen, f. 12/7 1894 og Martha, f. 31/5 1896. I 1917 kjøpte Kystad et jordstykke av John Blekkan av Jakobsli. Nå ble de to parsellene slått sammen til bruksnummer 20. Den 29/9 1943 solgte Kystad Utsikten til Leif Verkland. Kystad hadde boret til leilighet i 2. etg. for seg og datteren Martha. Hun stelte for faren som var enkemann. Leif Verkland,

f. 16/2 1909 var gift med Anna Ofstad, f. 16/1 1903. Barn: Tor f. 28/3 1934.

Leif Verkland drev med transport med egen lastebil. Kona Anna var mye brukt som kokke i konfirmasjoner, bryllup og lignende. Sønnen Tor døde i 1963. I dag bor enka etter Tor, Kari, i huset på Utsikten. Jorda er solgt ut til tomter. Tor og Karis sønn, Knut Terje, har bygd hus i Erling Høviks veg 27, det er på jorda fra Utsikten.

Lunt

Jakobsliatrø, senere Lunt, nå Jonsvannsveien 419.

1882:

Her er den første familien jeg med sikkerhet har funnet her: Erik Torstensen Kjølås, f. 1825 i Levanger. Hustru Serine Iversdatter, f. 1851 i Lade. Deres sønn Antonius Eriksen Kjølås, f. 13/6 1882. Han døde allerede 3/8 samme år. Det var da opplyst at familien bodde på Jakobsliatrø. I følge folketellingen i 1875 bodde familien på Granaastrøen. Kjølås ble da omtalt som husmann og gartner.

1900:

Nå er familien Kulset flyttet til plassen: Fredrik Kulset, f. 1867 i Selbu. Husmann og teglverksarbeider.

Oline Kristine Kulset, f. 1862 i Ørlandet.

Berntine Mathilde, f. 1891 i Selbu.

Eilif Joakim, f. 1893 i Klæbu.

Fredrik Kristian, f. 1896 på Kjønlisli.

Fritjof Olaus Johansen, pleiesønn, f. 6/8 1900 – forsørget av fattigvesenet.

Fredrik og Olines sønn Sverre ble født på Lunt 3/8 1904.

Berntine og Eilif Joakim emigrerte til Amerika. I 1903 kjøpte Fredrik Kulset Lunt og ble selveier.

I 1943 kjøpte sønnen Sverre, f. 3/8 1904, plassen. Han ble samme år gift med Sigrun Elise Follo fra Verdalen, f. 6/8 1904. Barn: Sverre, f. 10/10 1944 og Solveig, f. 22/9 1947. Begge har bygd hus på eiendommen. De gamle husene er revet.

Etterord

Det har vært spennende å lete etter opplysninger om mennesker som levde under så forskjellige kår sett med våre øyne. Husmennene var prisgitt jordeieren, og betingelsene var strenge. Maktet de ikke å betale leien for plassen, måtte de skrive under på gjeldsbrev som ble en heftelse på huset deres. Ble gjelda for stor, kunne gårdeieren forlange huset solgt, og husmannen og familien ble fattiglemmer.

Barnedødeligheten var stor, og de fleste av de som levde opp, døde i forholdsvis ung alder. Men noen kunne også leve til de var over 90 år. Dødsårsakene var lungebetennelse, difteri, kreft og etter hvert tuberkulose.

De husmennene som jeg har skrevet om, hadde ofte lønnet arbeide i tillegg til arbeidet som plassen krevde. Ingen av dem jeg har funnet, hadde pliktarbeide på hovedbruket. Det virker som mye av jorda på Fredheim og Jakobsli var delt opp til

husmannsplasser. Dermed ble jorda holdt i hevd. På hovedbruket var det betalte tjenerne.

I dag er området bebyggt med vakre eneboliger, og det er lite som vitner om det slitet som i tidligere tider var nødvendig for å overleve i Dalheimområdet. Jeg tror vi kan ha godt av å tenke over at alt har ikke vært like lett for de som bodde der før oss.

Det har vært mange minner som dukket opp da jeg arbeidet med denne artikkelen. Jeg husker at 2-3 mål poteter ble tatt opp med grev; det var aldri mekanisk opptaker på Tunet. Jeg husker spenningen da lærer Sverre By kom for å vurdere skolehagen min. Stoltheten over å være "stor" nok til å røre i blodet da julegrisen ble slaktet, kjente jeg igjen. Slåttonn med såre legger etter å ha tråkket høyllass minnes også. Hest ble lånt av Thoralf Farbu eller Ole Trøan. Ku og

kalv og sau var også med i minnebildet. Det svært gode naboforholdet mellom voksne og barn har nok merket meg for livet

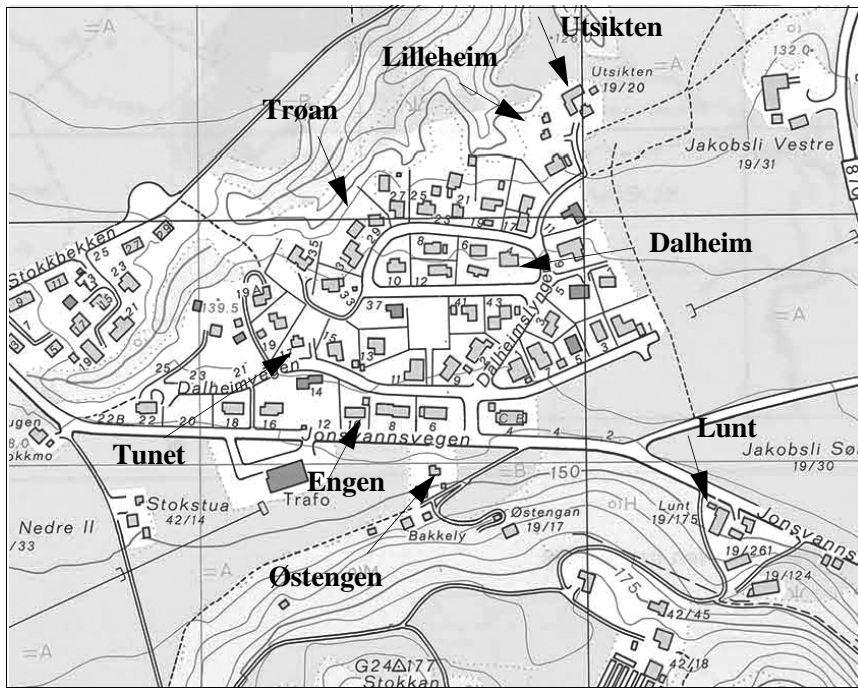
Leiken var balltur, kanonball og mange timer på sletta ved Stokkbekken der vi laget demning som vi badet i. Guttene (og noen av jentene) laget hoppbakke i "Rauhøtta" (rett opp for trafoen). Hoppmulighetene ble ødelagt av den nye Jonsvannsveien som tok unnarennet.

Kilder:

Statsarkivet i Trondheim; Realpantregistre, skifteutlodningsprotokoller. Folketellinger fra 1865, 1875 og 1900.

Kirkebøker for Strinda/Lade og Trondheim.

Bilder utlånt av Aud Størseth, Sara Evensen, Bjørn Langli og Per Vinje.

Utsnitt av kart fra 1979. Gjengitt med tillatelse fra Kart- og oppmålingskontoret, Trondheim kommune. Østengen er plassert feil på kartet.